1. భారత పార్లమెంట్ పతనావస్థలో ఉందనే అభిప్రాయాన్ని విశ్లేషించండి?

రాజ్యాంగంలోని అధికరణం 79 నుండి 122 వరకు నిర్వచించబడిన భారత పార్లమెంటు రెండు సభలను కలిగి ఉంటుంది: లోక్‌సభ (ప్రజాసభ) మరియు రాజ్యసభ (రాష్ట్రాల మండలి). దేశవ్యాప్తంగా నియోజకవర్గాల నుండి నేరుగా ఎన్నికైన సభ్యులను లోక్‌సభ సూచిస్తుంది, రాజ్యసభ రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలను సూచిస్తుంది, ఇందులో రాష్ట్ర శాసనసభల ద్వారా ఎన్నికైన సభ్యులు ఉంటారు.

భారత పార్లమెంటు క్షీణత స్థితిలో ఉంది:

1. **తగ్గిన పార్లమెంటరీ చర్చలు:** చర్చల నాణ్యత మరియు పరిమాణం తగ్గాయి, ముఖ్యమైన బిల్లులు మరియు విధానాలను చర్చించడానికి తక్కువ సెషన్లు కేటాయించబడ్డాయి.
   - **ఉదాహరణ:**PRS లెజిస్లేటివ్ రీసెర్చ్ ప్రకారం, 2021 వర్షాకాల సమావేశాల్లో, చర్చలకు షెడ్యూల్ చేయబడిన సమయంలో 21% మాత్రమే ఉపయోగించబడింది, అంతరాయాల కారణంగా 79% సమయం వృధా అయింది.

2. **తరచుగా అంతరాయాలు:** కీలకమైన చట్టాలను ఆమోదించడంలో అంతరాయాలు మరియు వాకౌట్‌లు సర్వసాధారణంగా మారాయి, దీనివల్ల సమయం వృధా అవ్వడమే కాక ఉత్పాదకత కూడా తగ్గుతుంది.
   - **ఉదాహరణ:** 2021 శీతాకాల సమావేశాల్లో కొన్ని అంతరాయాల కారణంగా లోక్‌సభలో షెడ్యూల్ చేయబడిన సమయంలో 52% నష్టం వాటిల్లింది.

3. **ఆర్డినెన్స్ రాజ్:** సమగ్ర శాసన ప్రక్రియల కంటే ఆర్డినెన్స్‌లపై ఆధారపడటం పెరగడం పార్లమెంటరీ వ్యవస్థ బలహీనపడటాన్ని సూచిస్తుంది.
   - **ఉదాహరణ:**1950లలో సంవత్సరానికి సగటున 7గా ఉన్న ఆర్డినెన్స్‌ల సంఖ్య గత దశాబ్దంలో సంవత్సరానికి 15 కంటే ఎక్కువకు పెరిగింది.

4. **జవాబుదారీతనం లేకపోవడం:** ప్రభుత్వ జవాబుదారీతనాన్ని నిర్ధారించడానికి రూపొందించబడిన పార్లమెంటరీ కమిటీలు తరచుగా ఉపయోగించబడవు, సిఫార్సులు తరచుగా విస్మరించబడతాయి.
   - **ఉదాహరణ:** 2014 మరియు 2019 మధ్య పబ్లిక్ అకౌంట్స్ కమిటీ సిఫార్సులలో 40% మాత్రమే అమలు చేయబడ్డాయి.

5. **సమాఖ్యవాదం యొక్క కోత:** అధికార కేంద్రీకరణ మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలను అణగదొక్కడం భారతదేశ సమాఖ్య నిర్మాణాన్ని కొనసాగించడంలో పార్లమెంటు పాత్ర గురించి ఆందోళనలను లేవనెత్తాయి.
   - **ఉదాహరణ:** కొన్ని రాష్ట్రాలు జిఎస్‌టి అమలును విమర్శించాయి, ఎందుకంటే వాటి ఆర్థిక స్వయంప్రతిపత్తి దెబ్బతింటోంది.

6. **ప్రాతినిధ్యం:** పార్లమెంటులో విభిన్న సామాజిక సమూహాలు మరియు ప్రాంతాల ప్రాతినిధ్యం తగ్గింది, ఇది విధాన రూపకల్పనలోని సమ్మిళితత్వాన్ని ప్రభావితం చేస్తుంది.
   - **ఉదాహరణ:** 2019 అధ్యయనంలో ఎంపీలలో కేవలం 14% మంది మాత్రమే మహిళలు ఉన్నారని, ఇది ప్రపంచ సగటు 24% కంటే చాలా తక్కువ అని తేలింది.

భారత పార్లమెంటు క్షీణతను ఎదుర్కోవడం లేదు.

1. శాసన ఉత్పత్తి: సవాళ్లు ఉన్నప్పటికీ, పార్లమెంట్ ఆర్థిక సంస్కరణలు మరియు సామాజిక న్యాయం వంటి కీలక అంశాలను పరిష్కరిస్తూ ముఖ్యమైన చట్టాలను ఆమోదిస్తూనే ఉంది.

2. సాంకేతిక ఏకీకరణ: డిజిటల్ సాధనాలు మరియు ఆన్‌లైన్ ప్లాట్‌ఫారమ్‌లను స్వీకరించడం వల్ల పార్లమెంటరీ విధుల సామర్థ్యం మరియు పారదర్శకత మెరుగుపడింది.

- **ఉదాహరణ:** జాతీయ ఈ-విధాన్ అప్లికేషన్ (NeVA) అన్ని శాసన ప్రక్రియలను కాగిత రహితంగా చేయడం, పారదర్శకతను ప్రోత్సహించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

3. క్రియాశీల కమిటీలు: పార్లమెంటరీ కమిటీలు పూర్తిగా పనిచేస్తున్నప్పుడు, బిల్లులు మరియు విధానాలను వివరంగా పరిశీలించి, సమాచారంతో కూడిన నిర్ణయం తీసుకోవడానికి దోహదపడతాయి.

- **ఉదాహరణ:** డేటా ప్రొటెక్షన్ బిల్లుపై జాయింట్ పార్లమెంటరీ కమిటీ అనేక రౌండ్ల సంప్రదింపులు జరిపింది, చట్టంలో విభిన్న వాటాదారుల అభిప్రాయాలను చేర్చింది.

4. న్యాయ పర్యవేక్షణ: పార్లమెంటరీ చర్యల రాజ్యాంగబద్ధతను సమర్థించడంలో న్యాయవ్యవస్థ పాత్ర ఏదైనా క్షీణతను అరికట్టడానికి సహాయపడుతుంది.

5. శక్తివంతమైన ప్రజాస్వామ్యం: పార్లమెంటరీ కార్యకలాపాలపై ప్రజల భాగస్వామ్యం మరియు మీడియా కవరేజ్ పెరిగింది, ఇది ఎక్కువ జవాబుదారీతనం మరియు ప్రతిస్పందనను నిర్ధారిస్తుంది.

- **ఉదాహరణ:** లోక్‌సభ టీవీ మరియు రాజ్యసభ టీవీ పార్లమెంటరీ కార్యకలాపాలను ప్రత్యక్ష ప్రసారం చేస్తాయి, ఈ ప్రక్రియను మరింత పారదర్శకంగా మరియు ప్రజలకు అందుబాటులోకి తెస్తాయి.

6. ప్రపంచ పోలిక: అనేక ఇతర ప్రజాస్వామ్య దేశాలతో పోలిస్తే, భారత పార్లమెంట్ దాని శాసన పాత్రలో సాపేక్షంగా బలంగా మరియు చురుకుగా ఉంది.

- **ఉదాహరణ:** భారత పార్లమెంటు సంవత్సరానికి సగటున 67 రోజులు సమావేశమవుతుంది, ఇది US కాంగ్రెస్ వంటి అనేక ఇతర ప్రజాస్వామ్య దేశాల కంటే ఎక్కువ, ఇది సగటున 133 రోజులు కానీ తక్కువ రోజువారీ సమావేశాలతో ఉంటుంది.

ముందుకు:

1. పార్లమెంటరీ విధానాలను సంస్కరించడం

- **చర్చకు కేటాయించిన సమయం:** విధానాలు మరియు బిల్లులపై చర్చించడానికి తగినంత సమయం కేటాయించబడిందని నిర్ధారించుకోవాలి.

✓ **ఉదాహరణ:** బిల్లులు మరియు సమస్యలపై చర్చలకు నిర్దిష్ట రోజులను కేటాయించడం UK పార్లమెంట్ ఆచారం.

- **VIP వ్యవస్థను సవరించడం**: సభ్యులు వ్యక్తిగత అభిప్రాయాలను వ్యక్తీకరించడానికి మరింత స్వేచ్ఛను అనుమతించండి.

✓ **ఉదాహరణ:** రాజ్యాంగ పనితీరును సమీక్షించడానికి జాతీయ కమిషన్ (NCRWC) VIP వ్యవస్థను సడలించాలని సూచించింది.

2. బలోపేతం చేసే కమిటీలు

✓ **సాధికారత కమిటీలు:** విధానాల వివరణాత్మక పరిశీలన కోసం పార్లమెంటరీ కమిటీలను బలోపేతం చేయడం.

ఉదాహరణ:UKలో, దాదాపు 40% పార్లమెంటరీ పని కమిటీలలోనే జరుగుతుంది.

✓ **నిపుణుల సాక్ష్యాలు:** కమిటీలలో నిపుణుల సాక్ష్యాలు మరియు ఆధారాల ఆధారిత చర్చలను చేర్చండి.

ఉదాహరణ:US కాంగ్రెస్ క్రమం తప్పకుండా నిపుణులను కమిటీల ముందు సాక్ష్యం చెప్పమని పిలుస్తుంది.

3. ద్వైపాక్షికతను ప్రోత్సహించడం

- ✓ **ఏకాభిప్రాయ నిర్మాణం:** పార్టీల మధ్య సంభాషణలు మరియు ఏకాభిప్రాయ నిర్మాణ చర్యలను ప్రోత్సహించండి.

  ఉదాహరణ: ప్రధాన విధానాలపై స్కాండినేవియన్ దేశాల క్రాస్-పార్టీ సహకార అభ్యాసం.

- ✓ **ఉమ్మడి పార్లమెంటరీ సమావేశాలు:** సహకారాన్ని పెంపొందించడానికి కీలక అంశాలపై ఉమ్మడి సమావేశాలను సులభతరం చేయండి.

  ఉదాహరణ: అధికరణం108 భారతదేశంలో పార్లమెంటు ఉభయ సభల సంయుక్త సమావేశాలకు వీలు కల్పిస్తుంది.

4. సభ్యుల సామర్థ్యాలను పెంచడం

- ✓ **శిక్షణ కార్యక్రమాలు:** సభ్యులకు వారి చర్చా నైపుణ్యాలను మెరుగుపరచుకోవడానికి శిక్షణ మరియు వనరులను అందించండి.

  ఉదాహరణ: భారతదేశంలోని పార్లమెంటరీ స్టడీస్ అండ్ ట్రైనింగ్ (BPST) సంస్థ MP లకు శిక్షణ అందిస్తుంది.

- ✓ **పరిశోధన మద్దతు:** శాసనసభ్యుల కోసం బలమైన పరిశోధన మద్దతు వ్యవస్థలను ఏర్పాటు చేయడం.

  ఉదాహరణ: అమెరికాలోని కాంగ్రెషనల్ రీసెర్చ్ సర్వీస్ (CRS) శాసనసభ్యులకు విస్తృతమైన పరిశోధన మద్దతును అందిస్తుంది, దీనిని భారతదేశంలో కూడా అనుకరించవచ్చు.

5. మీడియా మరియు ప్రజా నిశ్చితార్థం

- ✓ **బాధ్యతాయుతమైన మీడియా కవరేజ్:** ముఖ్యమైన చర్చలను తెలియ చేసే బాధ్యతాయుతమైన మీడియా కవరేజీని ప్రోత్సహించడం.

  ఉదాహరణ: పార్లమెంటరీ కార్యకలాపాలపై BBC యొక్క సమతుల్య కవరేజ్.

- ✓ **పౌర విద్య:** పార్లమెంటు కార్యకలాపాలపై ప్రజల అవగాహన మరియు నిశ్చితార్థాన్ని పెంచడం.

  ఉదాహరణ:170వ లా కమిషన్ నివేదిక శాసన ప్రక్రియలలో ప్రజల భాగస్వామ్యం పెరగాల్సిన అవసరాన్ని నొక్కి చెప్పింది.

పార్లమెంటు ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థకు మూలస్తంభం, చట్టాలను రూపొందించడానికి, ప్రజల అభీష్టాన్ని సూచించడానికి మరియు ప్రభుత్వ జవాబుదారీతనాన్ని నిర్ధారించడానికి బాధ్యత వహించే అత్యున్నత శాసనసభగా పనిచేస్తుంది. ప్రజాస్వామ్య సూత్రాల పరిరక్షణకు మరియు దేశం యొక్క సరైన పాలనకు దాని ప్రభావవంతమైన పనితీరు చాలా అవసరం.

2. ఆరవ షెడ్యూల్ అంటే ఏమిటి? లడఖ్‌ను దాని కిందకు తీసుకురావాలని ఎందుకు డిమాండ్ చేస్తున్నారు? లడఖ్‌కు ఆరవ షెడ్యూల్ హోదా ఇవ్వడంలో ఉన్న సమస్యలు ఏమిటి?

భారత రాజ్యాంగంలోని ఆరవ షెడ్యూల్ (అధికరణం 244(2) మరియు 275(1)) అస్సాం, మేఘాలయ, త్రిపుర మరియు మిజోరాంలలోని గిరిజన ప్రాంతాల పరిపాలనను అటానమస్ డిస్ట్రిక్ట్ కౌన్సిల్స్ (ADCs) ద్వారా అందిస్తుంది. ఈ కౌన్సిల్‌లు గిరిజన జనాభా హక్కులు మరియు స్వయంప్రతిపత్తిని రక్షించడానికి శాసన, న్యాయ మరియు కార్యనిర్వాహక అధికారాలను కలిగి ఉంటాయి.

ఆరవ షెడ్యూల్ అవలోకనం:

- **స్వయంప్రతిపత్తి పాలన:** ADCలు భూమి, అటవీ నిర్వహణ, వ్యవసాయం, గ్రామ పరిపాలన, వారసత్వం మరియు మరిన్నింటిపై చట్టాలను రూపొందించవచ్చు.

- ✓ **ఉదాహరణ:** మేఘాలయలోని ఖాసీ హిల్స్ అటానమస్ డిస్ట్రిక్ట్ కౌన్సిల్ స్థానిక భూమి హక్కులను కాపాడటానికి చట్టాలను అమలు చేసింది (అధికరణం 244(2)).

- **న్యాయ అధికారాలు:** గారో హిల్స్ అటానమస్ డిస్ట్రిక్ట్ కౌన్సిల్ (అధికరణం 275(1))లో చూసినట్లుగా, వివాహం, వారసత్వం మరియు భూమికి సంబంధించిన వివాదాలు వంటి నిర్దిష్ట కేసుల విచారణ కోసం కౌన్సిల్‌లు కోర్టులను ఏర్పాటు చేయవచ్చు.
- **రెవెన్యూ అధికారాలు:** వారికి ఆస్తులు, మార్కెట్లు మరియు టోల్‌లపై పన్నులు విధించే మరియు వసూలు చేసే అధికారం ఉంది, ఇది స్వయం జీవనోపాధి మరియు అభివృద్ధికి వీలు కల్పిస్తుంది.

లడఖ్‌ను ఆరవ షెడ్యూల్‌లో చేర్చాలని ఎందుకు డిమాండ్ చేస్తున్నారు?

- **సాంస్కృతిక గుర్తింపు పరిరక్షణ:** ప్రత్యేకమైన గిరిజన సంస్కృతి కలిగిన లడఖ్, చట్టపరమైన రక్షణ ద్వారా దాని సాంస్కృతిక వారసత్వం మరియు సాంప్రదాయ ఆచారాలను కాపాడుకోవడానికి ఆరవ షెడ్యూల్‌లో చేర్చాలని కోరుతోంది.
- **ప్రాతినిధ్యాన్ని నిర్ధారించడం:** 2019 జమ్మూ కాశ్మీర్ పునర్వ్యవస్థీకరణ తర్వాత, లడఖ్ శాసనసభ లేని కేంద్రపాలిత ప్రాంతంగా మారింది, ఇది స్థానిక స్వయంప్రతిపత్తి మరియు ప్రాతినిధ్యం కోల్పోవడంపై ఆందోళనలకు దారితీసింది. నిర్ణయం తీసుకోవడం ప్రజా భాగస్వామ్యం నుండి అధికారిక ప్రక్రియలకు మారడంతో ఈ ప్రాంత నాయకులు రాజకీయంగా తమను తాము కోల్పోయినట్లు భావిస్తున్నారు.
- **ప్రజాస్వామ్య సంస్థలను బలోపేతం చేయడం:** ఆరవ షెడ్యూల్‌లో చేర్చడం వల్ల స్వయంప్రతిపత్తి మండలులను ఏర్పాటు చేయడానికి వీలు కలుగుతుంది, ఇది అట్టడుగు స్థాయిలో ప్రజాస్వామ్య పాలనను మెరుగుపరుస్తుంది, సమగ్రమైన మరియు జవాబుదారీగా నిర్ణయం తీసుకోవడాన్ని నిర్ధారిస్తుంది.
- **సామాజిక-ఆర్థిక అభివృద్ధి:** ఆరవ షెడ్యూల్ కింద మంజూరు చేయబడిన స్వయంప్రతిపత్తి స్థానికంగా సంబంధిత అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను రూపొందించడానికి, అమలు చేయడానికి వీలు కల్పిస్తుంది, సామాజిక-ఆర్థిక ఫలితాలను మెరుగుపరుస్తుంది. ప్రస్తుతం పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ మరియు ఉద్యోగ విధానం లేకపోవడం వల్ల యువతలో నిరాశకు ఆజ్యం పోసిన దృష్ట్యా ఇది చాలా కీలకం.

లడఖ్ కు ఆరవ షెడ్యూల్ హోదా ఇవ్వడంలో సమస్యలు

- **చట్టపరమైన మరియు పరిపాలనా అడ్డంకులు:** రాజ్యాంగం ఈశాన్య ప్రాంతం కోసం ఆరవ షెడ్యూల్‌ను స్పష్టంగా రిజర్వ్ చేసింది, లడఖ్‌ను చేర్చడానికి రాజ్యాంగ సవరణ అవసరం. ఇది గణనీయమైన చట్టపరమైన మరియు పరిపాలనా సవాళ్లను కలిగిస్తుంది.
- **జనాభా కూర్పు:** లడఖ్ జనాభా మిశ్రమంలో గిరిజనేతర జనాభా గణనీయంగా ఉండటం వల్ల గిరిజన-కేంద్రీకృత నిబంధనల వర్తించే అవకాశం గురించి ప్రశ్నలు తలెత్తుతున్నాయి. ఈశాన్య ప్రాంతాల మాదిరిగా కాకుండా, లడఖ్‌లో బౌద్ధులు మరియు ముస్లింల మిశ్రమం ఆరవ షెడ్యూల్ యొక్క సరళమైన అనువర్తనాన్ని క్లిష్టతరం చేస్తుంది, ఎందుకంటే ఇది జనాభా యొక్క విభిన్న అవసరాలకు పూర్తిగా అనుగుణంగా ఉండకపోవచ్చు.
- **పాలనలో సంభావ్య జాప్యాలు:** లడఖ్ పాలనా నిర్మాణానికి సంక్లిష్టతను జోడించడం వలన పరిపాలనా సవాళ్లు మరియు నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియలలో జాప్యాలు ఏర్పడవచ్చు, ఇది సమర్థవంతమైన పాలనకు ఆటంకం కలిగించవచ్చు.
- **ఆర్థికాభివృద్ధి ఆందోళనలు:** ఆరవ షెడ్యూల్ విధించిన ఆంక్షలు భూ వినియోగం, వనరుల దోపిడీ మరియు పెట్టుబడి అవకాశాలను పరిమితం చేయడం ద్వారా లడఖ్ ఆర్థికాభివృద్ధికి ఆటంకం కలిగిస్తాయని విమర్శకులు వాదిస్తున్నారు.
- **ప్రస్తుత పురోగతి మరియు రిజర్వేషన్లు:** లడఖ్ సామాజిక-ఆర్థిక అవసరాలను యుటి పరిపాలన ఇప్పటికే తీరుస్తోందని, తగినంత నిధులు అందిస్తున్నామని కేంద్ర ప్రభుత్వం ఎత్తి చూపింది. అదనంగా, ప్రత్యక్ష నియామకాలలో షెడ్యూల్డ్ తెగల రిజర్వేషన్లను ఇటీవల 10% నుండి 45%కి పెంచారు, ఇది గిరిజన అభివృద్ధికి గణనీయంగా సహాయపడుతుంది.

- **స్పష్టమైన ఆజ్ఞల పరంపర మరియు భద్రత:** కేంద్రపాలిత ప్రాంతంగా లడఖ్ హోదా భద్రతా కార్యకలాపాలకు స్పష్టమైన కమాండ్ గొలుసును నిర్ధారిస్తుంది, ముఖ్యంగా చైనా మరియు పాకిస్తాన్‌లతో దాని సున్నితమైన సరిహద్దుల దృష్ట్యా ఇది ముఖ్యమైనది. ఈ హోదా ఈ ప్రాంతంలో భారతదేశ సార్వభౌమత్వాన్ని మరియు దౌత్య స్థానాన్ని బలపరుస్తుంది.

స్థానిక స్వపరిపాలనను బలోపేతం చేయడం వలన లడఖ్‌లోని స్థానిక సమాజాలు పాలనలో పాల్గొనడం మరియు సాంస్కృతిక హక్కులను కాపాడుకోవడం ద్వారా వారికి సాధికారత లభిస్తుంది. స్థానిక పాలనను పెంపొందించడం ద్వారా, లడఖ్ తన ప్రత్యేక వారసత్వాన్ని కాపాడుకుంటూ స్థిరమైన అభివృద్ధిని సాధించగలదు, అట్టడుగు స్థాయిలో సమస్యలను మరింత సమర్థవంతంగా పరిష్కరించగలదు.